

reunir els millors aficionats, forsa numerosos relativament, entre'ls partidaris de les armes a la nostra ciutat.

E.

LIBRES REBUTS

AGUA XALA DEL MANANTIAL «ELS BULLIDORS» DE CALDAS DE MALAVELLA ANTES DENOMINADA VICHY CALDENSE, propiedad de Pablo Estapé y Maristany. Memoria científica-histórica, análisis químico, etc. Barcelona, tip. de Modesto Berdós, calle de las Molas, 31. 1904.

No's limita aquesta memoria a ser una publicació anunciadora de l'aigua mineromedicinal, propietat del senyor Estapé y Maristany, y més be se l'ha d'estimar com un aplech de treballs plens d'erudició y de valor científich. Lo Reverent Norbert Font y Sagué ha insertat en la *Memoria*, un estudi altament interessant que descriu la topografia y la geologia de Caldes de Malavella y sa comarca, la constitució y origen del manantial «Els bullidors», sa composició química, y, en fi, la historia de aqueixes aygues termals, amparantse en les opinions dels més distingits arqueòlechs, junt ab la relació dels descobriments fets no fa molt de les antigues *termes d'Aquis Viconis*.

Lo doctor Ramon Codina Langlin hi publica un anàlisis qualitatiu y quantitatiu d'aquexa aygua bicarbonatada sòdica termal, axís com don Francisco Novellas fa lo mateix dels sediments depositats per ella, y'l doctor Joseph Presas explica la seva acció fisiològica.

Lo senyor Estapé no ha plangut, donchs, res perque sa *Memoria* fos una cosa seria y se surtis de les acostumades vulgaritats de publicacions semblants. Acompanyan al text moltes il·lustracions.

LO CATALANISME Y LA LLEY PENAL, per Emili Saguer y Olivet. Barcelona, fills de Jaume Jepsús, impressors. Notariat, 9. 1904. Preu, 1 pesseta.

Per la redacció del cartell anunciador de un meeting catalanista que devia celebrarse a Borrassà, y que fou suspès, s'entaulà causa criminal contra'l distingit advocat gironí don Joan Bautista Torroella. Lo delicté era enorme: havia escrit un visca l'autonomia y un altre visca a Catalunya y havia marcat la diferencia qu'hi va del concepte de nació al d'Estat. Pera intervenir en lo judici en calitat de pèrits en la ciencia jurídica fou cridat lo Colegi d'advocats de Girona y'l de Notaris, y l'ilustradíssim Degà del Colegi Notarial don Emili Saguer y Olivet redactà un brillant dictamen que'l President del Tribunal de Dret no dexà llegir. Ab tot y axò, lo Jurat dictà la inculpabilitat del senyor Torroella, després de la defensa que'n feu

l'eloqüent diputat don Francisco Albó y Martí.

Lo senyor Saguer ha tingut lo bon pensament de publicar son dictamen, que recomanem als que vulgan saber la única aplicació que racionalment pot donarse a la Lley de primer de Janer del 1900, del Ministeri Silvela: mostrant palesament l'ambigüetat de termes en qu'està redactada, sa falta de lògica y la confusió a que's presta y la impossibilitat en justícia d'aplicarla literalment. Demostra ab abundants probes la llegitimitat de la paraula *nació* aplicada a Catalunya, com que no's pot anomenar de altra manera per parlar ab propietat. Es curiósissim que's trobi qualsevol legalment amenaçat pel delicté d'escriure be.

Lo senyor Saguer ha demostrat un'altra vegada ab son excelent dictamen ser un advocat molt discret y un hàbil argumentador.

Pere Aldavert. Nos ab nos, articles d'ara. Barcelona, impremta de Joseph Ortega, Sant Pau, 96: 1904. 270 planes: preu, tres pessetes.

Ab tot son ayre casolà y sa senzillesa y falta de pretensions d'estil, es l'Aldavert un dels periodistes més notables y un dels escriptors més entenimentats de Catalunya. Basta recordar sa llarga campanya en les planes de «La Renaxensa», que dirigí tants anys, pera reconèixer ses dots de penetració, sa clarividencia en moltes qüestions, sa competència en les materies més distintes, y sobre tot son trassut domini de l'arma del ridícol y sa abundantíssima provisió de galledes d'aygua freda per abocar demunt de les foguerades dels caps lleugers y de les insensates etzegallades dels polítichs espanyols. Sa llarga tanda d'articles y d'impressions sobre la darrera guerra de Cuba, anant contra la corrent y desafiant tots los perills, farian la fama d'un publicista expert y previsor.

L'únic pecat del Aldavert es escriure a raig de ploma, exposantse per lo tant a divagar y a sortirse de marge, a vulgarisar l'estil perque la pressa no li dona temps de pulir res; però quan se salva d'aquestes eslleivissades, lo treball resulta rodó, complet y ple de gracia atractiva y pintoresca.

L'Aldavert, desde que no té cap diari a sa disposició, no per axò ha dexat d'escriure perque diu que's moriria «si no axugués un tinter cada vuyt dies» y'l *Nos ab nos* qu'ara dona al públich es l'arrephech de vint y vuyt articles d'actualitat, germans bessons dels qu'insertava a «La Renaxensa» y compostos desde que dexà aquest diari.

Lo primer y l'últim del llibre y'l que té per títol *Sobres la cristallisació* son una defensa personal de sa actitud dintre del catalanisme. Fills d'un defalliment qu'abans no

sentia, pecan al nostre entendre, d'un pessimisme exagerat.

Però l'Aldavert periodista, l'Aldavert escriptor d'actualitats, vessant d'acudits, de frases enginyoses, de punxades coherentes y d'observacions justíssimes se troba, més qu'en los articles citats, en les impressions de moment escrites ab motiu dels fets que en los últims temps han tingut alguna resonancia, ò be en les reflexions nascudes dels vicis y defectes de nostra manera de ser actual.

La mort del marquès de Pickman, Vesten Anton, La nevada de Madrid, Pongo cero, llevo uno, son, ab altres per l'estil, los més encertats comentaris que's deuen haver fet sobre'ls cassos que'ls han motivat. Qui vulga conèixer un estudi fondíssim de nostra Barcelona actual, ab sos perills y ses desviacions, ab los inconvenients de sa ràpida crexensa y ab les amenasses que li pesan demunt, llegirà ab gran fruició *No'ls baten los comptes, La que'ns espera, Perque no venen les pageses*. Ab sa fina ironia y ab son constant bon sentit, d'un tema a primera vista insignificant ne fa un articlès de primer ordre en *Cami del Canyet*. No hi faltan tampoch sàtires terribles que semblan canonades tals com *Un cop de cap del Ministre de Marina y Si arribés a ser rey*. Y, en fi, perque hi hagi de tot en aqueix llibre original que pot dar una idea bastant clara de nostre autor, fins s'hi poden admirar articles que ja tenen tot l'ayre d'haver sigut fets ab detenció y no al córrer de la ploma, perqu'estan artísticament acabats. Tal es, per exemple, *La Mort tot ho nirella*, ple de sana filosofia, rich de sentiment y d'expressió y segurament un dels treballs més hermosos qu'ha escrit may l'Aldavert.

Molt desitgem que'l públich rebi be'l *Nos ab nos* perque l'autor pugua continuar donantnos sos sucosos articles.

CALENDARI CATALÀ PERA L'ANY 1905, coleccionat y publicat per Joan Bautista Batlle. «L'Atxiu». Barcelona. Imprempta «La Catalana», F. Baxarias, Balmes, 71.

Lo *Calendari català* d'en Batlle fa vuyt anys que ve substituhint dignament al que publicava abans lo malaguanyat Pelay Briz.

Lo d'enguany conté un interessant necrologi degut a don Ramon N. Comas, una revista literaria d'en Moliné Brasés, una teatral d'en Morató, una musical de l'Urgellés Depares, un altra *sportina* de l'Elias Juncosa, y un floret d'inspirades poesies y d'articles literaris de nostres més coneguts y estimats escriptors.

Alternan ab tan triades composicions alguns aplechs de refrans de Catalunya, entre'ls quals n'hi han de clàssichs y altres poch coneguts.

ENREJOLATS D'ART Especialitat de la casa **Escofet y C^a, s. en c.** Ronda de Sant Pere, 8

Il·lustració Catalana — (coleccions) Any 1903, Ptes. 17'50 : enquadernat, Ptes. 22'50
Any 1904, Ptes. 30' — : enquadernat, Ptes. 35' —